

Pensioen en ongehuwd samenwonen

Ongehuwd
samenwonen
in de zin van de
pensioenregeling

3

Partnerpensioen
bij overlijden van
de deelnemer

5

Verdeling van
pensioenrechten
bij einde
ongehuwde
samenleving

6

Samenlevingen
die voor 1 mei
1995 zijn
geregistreerd

8

Meer weten? www.pensioenpostnl.nl

Pensioen
Stichting Pensioenfonds PostNL

Inleiding

Deze brochure is bestemd voor de deelnemer en de partner die samenwonen en die hun samenleving door een notaris hebben laten vastleggen in een notariële akte (of die dat van plan zijn).

Op 1 januari 1998 is in Nederland per wet het geregistreerd partnerschap ingevoerd. Als u een geregistreerd partnerschap heeft, en dus uw samenleving bij de burgerlijke stand heeft laten registreren (of als u dat van plan bent) is deze brochure niet op u van toepassing. Voor uw pensioenregeling wordt een geregistreerd partnerschap namelijk gelijkgesteld met een huwelijk. Pensioenfonds PostNL krijgt hiervan automatisch bericht van de burgerlijke stand.

In het pensioenreglement worden ongehuwd samenwonenden met een notariële akte en gehuwden vrijwel gelijk behandeld. Enkele verschillen blijven bestaan. In bevolkingsregisters worden bijvoorbeeld data van huwelijk en scheiding bijgehouden. Zo kan altijd achterhaald worden of en wanneer iemand getrouwd is geweest en met wie. Voor ongehuwd samenwonenden bestaan dit soort registers niet. Er moeten dus bijzondere afspraken worden gemaakt over hoe aangetoond kan worden dat iemand samenwoont, wie de partner is en op welke datum de samenleving is begonnen of geëindigd. Ook de wetgever maakt op een aantal punten in de pensioenwetgeving onderscheid tussen gehuwden en ongehuwd samenwonenden. Pensioenfondsen moeten daar rekening mee houden.

In deze brochure vindt u informatie over de zaken die afwijken van de situatie voor gehuwden en die voor uw pensioen van belang zijn. Wat in deze brochure niet wordt gedaan, is uitleggen hoe pensioenen berekend worden. Dat staat in de brochure 'Pensioenregeling in het kort'. De hoogte van de pensioenen voor gehuwden en ongehuwd samenwonenden verschillen namelijk niet.

'In het pensioenreglement worden ongehuwd samenwonenden met een notariële akte en gehuwden vrijwel gelijk behandeld'

Nog vragen?

Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan kunt u contact met ons opnemen via (050) 582 79 33.

Ook kunt u kijken op onze website:

www.pensioenpostnl.nl

Ongehuwd samenwonen in de zin van de pensioenregeling

Wanneer is er sprake van ongehuwd samenwonen?

Er is sprake van ongehuwd samenwonen in de zin van het pensioenreglement als:

- een ongehuwde deelnemer
- samen met één ongehuwde partner
- duurzaam
- een gemeenschappelijke huishouding voert.

Het gaat dus om relaties van twee ongehuwden, ongeacht geslacht: man-vrouw, man-man of vrouw-vrouw. Ook familierelaties vallen onder de regeling, zoals broer-zus, neef-neef etc. Alleen familierelaties in de rechte lijn zijn uitgezonderd (ouder-kind, grootouder-kleinkind).

De partners moeten samenwonen op hetzelfde adres en samen een gemeenschappelijke huishouding voeren. Men moet over en weer zorg ten opzichte van elkaar verschuldigd zijn. Het gaat dus niet om twee mensen die toevallig op hetzelfde adres wonen. De gemeenschappelijke huishouding moet bovendien een duurzaam karakter hebben. Om als partner in de zin van de pensioenregeling erkend te worden, stelt het fonds de eis dat de samenleving minstens zes maanden geformaliseerd is in een door een notaris opgemaakte akte.

Let op

Het bestaan van een duurzame samenleving moet aangetoond kunnen worden middels een notariële akte. Dat vindt plaats bij pensionering of bij eerder overlijden. Eerdere registratie bij het pensioenfonds van de samenleving is niet mogelijk.

Om het bestaan van de samenleving aan te tonen en als samenwonende partners erkend te worden moet u beschikken over:

- de hiervoor al genoemde notariële akte die ten minste zes maanden oud is en waaruit het bestaan van de gemeenschappelijke huishouding blijkt, en
- een uittreksel uit het bevolkingsregister waaruit blijkt dat u en uw partner tenminste de laatste zes maanden samen op eenzelfde adres hebben gewoond.

Regel de formele zaken tijdig

Als u nog geen akte op heeft laten maken, raden wij u aan dat te doen. Als uw partner namelijk geen zes maanden oude akte kan overleggen als u onverhoopt overlijdt, komt hij of zij niet in aanmerking voor partnerpensioen. Datzelfde geldt voor de inschrijving op hetzelfde adres in het bevolkingsregister die op het moment van overlijden ook minstens zes maanden oud moet zijn. Ook dat dient u om dezelfde reden te regelen, als u het nog niet gedaan heeft.

Notariële akte

Er kunnen verschillende aktes zijn waaruit het bestaan van een gemeenschappelijke huishouding blijkt. Meest gebruikelijk is een notarieel opgemaakte samenlevingsovereenkomst. Daarin moeten dan in elk geval de volgende zaken zijn opgenomen:

- het feit dat u en uw partner ongehuwd zijn en samenwonen;
- het gemeenschappelijk woonadres;
- de tussen de partners overeengekomen vermogensrechtelijke regeling.

Ook andere notariële aktes kunnen worden geaccepteerd, zoals bijvoorbeeld een gezamenlijke koopakte van een huis in combinatie met een voogdijbeschikking waarin beide partners de voogdij over hun gezamenlijke kinderen krijgen. Ook bijvoorbeeld een testament in combinatie met een gezamenlijke koopakte van een huis of de testamenten van beide partners, waarin men elkaar over en weer als erfgenaam aanwijst, kunnen als bewijs gelden.

Het testament van alleen de deelnemer is niet voldoende. Daaruit blijkt meestal wel dat een deelnemer een bepaalde zorg op zich genomen heeft voor een ander. Uit het testament van de deelnemer blijkt echter niet dat de ander ook een verantwoordelijkheid jegens de deelnemer heeft. Eén van de kenmerken van de gemeenschappelijke huishouding is juist dat men over en weer een bepaalde mate van zorg en verantwoordelijkheid voor elkaar heeft aanvaard.

'Als u nog geen akte op heeft laten maken, raden wij u aan dat te doen'

Let op

Als u twijfelt of de regelingen die u heeft getroffen aan de voorwaarden voldoen, is het verstandig even contact op te nemen met het pensioenfonds om dat te laten controleren.

Op het moment dat u het bestaan van de samenleving moet aantonen, hoeft u overigens niet de originele akte(s) aan Pensioenfonds PostNL te overleggen. U kunt volstaan met een notarieel afschrift of een notarieel gewaarmerkt uittreksel uit de akte(s). Maar in de praktijk accepteren we gewoon een zelf gemaakte kopie.

Uittreksel uit het bevolkingsregister

Uit het uittreksel uit het bevolkingsregister moet blijken dat u en uw partner samen op hetzelfde adres hebben gewoond. U kunt daarbij niet volstaan met een standaard uittreksel. Het 'gewone' uittreksel geeft aan dat u op de datum waarop dat uittreksel wordt uitgegeven op hetzelfde adres staat ingeschreven. Uit het uittreksel dat u voor het partnerpensioen nodig heeft moet ook blijken vanaf welke datum u beiden op hetzelfde adres woont. Als u het uittreksel opvraagt bij het bevolkingsregister moet u dus speciaal vragen om ook de datum waarop u op het betreffende adres bent ingeschreven, op het uittreksel te vermelden.

Hierna wordt voor de verschillende pensioenen verder aangegeven wat u als ongehuwd samenwonenden op welk tijdstip moet doen om, als u dat wilt, voor die pensioenen in aanmerking te komen.

Partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer

Als aan de voorwaarden wordt voldaan, komt uw partner bij uw overlijden in aanmerking voor partnerpensioen.

Overlijden vóór de pensioendatum

Als u vóór de pensioendatum zou komen te overlijden moet uw partner, om voor uitkering van partnerpensioen in aanmerking te komen, bij de aanvraag van het pensioen de notariële akte overleggen waaruit het bestaan van de samenleving blijkt. Gelijktijdig moet dan ook het uittreksel uit het bevolkingsregister worden overlegd.

Overlijden op of na de pensioendatum

Bij overlijden op of na de pensioendatum bestaat alleen recht op partnerpensioen als:

- uw samenleving vóór de pensioendatum is begonnen en bij pensionering bij Pensioenfonds PostNL is geregistreerd;
- bij eerder vertrek (met uitzondering van VUT, SBR, WAO en WIA) of op de pensioeningangsdatum het partnerpensioen niet is omgezet in extra ouderdomspensioen.

'Tijdens de procedure voor aanvraag van uw ouderdomspensioen wordt u in staat gesteld uw partner bij het fonds te laten registreren'

Tijdens de procedure voor aanvraag van uw ouderdomspensioen wordt u in staat gesteld uw partner bij het fonds te laten registreren. Daarvoor moet u de notariële akte(s) waaruit de samenleving blijkt en het bewijs van inschrijving op hetzelfde adres, overleggen. Bovendien zal uw partner bij uw overlijden opnieuw een uittreksel uit het bevolkingsregister moeten overleggen waaruit blijkt dat u op dat moment nog samenwoonde en dat voorafgaand aan het overlijden ook hebt gedaan. Het feit dat u bij pensionering samenwoonde betekent immers niet dat u dat ook nog doet als u bijvoorbeeld vijftien jaar later zou overlijden.

Let op

Bij uw pensioneren wordt uw partner geregistreerd; geef dan dus de juiste gegevens door. Dan komt uw partner bij uw overlijden na de pensioendatum in aanmerking voor partnerpensioen.

Als u pas na de pensioendatum gaat samenwonen, kan geen aanspraak op partnerpensioen voor uw partner meer ontstaan.

Verdeling van pensioenrechten bij einde ongehuwde samenleving

Begrippen

Voor de situatie van ongehuwd samenwonen bestaat geen wettelijke basis voor verdeling van pensioenrechten bij het einde van de samenleving. Het pensioenreglement van Pensioenfonds PostNL biedt ongehuwd samenwonenden echter de mogelijkheid om bij het einde van hun samenleving afspraken te maken over de verdeling van het ouderdomspensioen overeenkomstig de regeling die geldt voor gehuwden (de zogenoemde pensioenverevening). Alvorens in te gaan op de verdeling van pensioenrechten bij het einde van de ongehuwde samenleving, eerst een korte beschrijving van de daarbij gebruikte begrippen:

Pensioenverevening

Verdeling van het ouderdomspensioen bij het einde van het ongehuwd samenwonen als daarover afspraken worden gemaakt, gebaseerd op de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.

Conversie

Omzetting van het recht van de ex-partner bij het einde van het ongehuwd samenwonen op een deel van het ouderdomspensioen en bijzonder partnerpensioen in een zelfstandig ouderdomspensioen.

Bijzonder partnerpensioen

Zo lang u samenwoont en aan de voorwaarden voldoet, kan uw partner bij uw overlijden aanspraak maken op het partnerpensioen. Bij beëindiging samenleving kunt u er samen met uw ex-partner voor kiezen dit partnerpensioen om te zetten in een bijzonder partnerpensioen. Als u overlijdt, ontvangt uw ex-partner dit bijzonder partnerpensioen. Om het partnerpensioen om te zetten in een bijzonder partnerpensioen voor uw ex-partner, moet er wel worden voldaan aan de in het reglement gestelde voorwaarden.

Voorwaarden voor pensioenverdeling bij einde ongehuwde samenleving

Om als ongehuwd samenwonenden het ouderdomspensioen en/of het partnerpensioen te kunnen verdelen bij het einde van de samenleving, gelden de volgende voorwaarden:

- de afspraken over de verevening van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen zijn vastgelegd in een notariële akte, evenals de afspraken over een eventuele conversie;
- in de akte staat vermeld:
  - begin- en einddatum van de ongehuwde samenleving
  - begin- en einddatum van de periode waarover het te verdelen ouderdomspensioen vastgesteld wordt en het vereveningspercentage (50% of ander percentage)
  - de periode waarover het bijzonder partnerpensioen, voor zover van toepassing, moet worden vastgesteld en,
  - eventuele verdere afspraken;
- u heeft ten minste zes maanden een gemeenschappelijke huishouding gevoerd (uittreksel bevolkingsregister);
- het fonds heeft schriftelijk ingestemd met de door de partijen gewenste regeling voor de verdeling;
- een notarieel gewaarmerkt afschrift van de overeenkomst is binnen twee jaar na het einde van de samenleving aan het fonds overlegd. Zo niet, dan vervalt een rechtstreeks 'recht op uitbetaling' door het fonds en moet een eventuele verdeling tussen beide ex-partners onderling worden geregeld.

Verevening van het ouderdomspensioen

Als een ongehuwde samenleving eindigt, en er sprake is van pensioenverdeling, dan is het uitgangspunt dat het tijdens de ongehuwde samenleving opgebouwde ouderdomspensioen én de aanspraken uit de regeling Individueel Pensioensparen (IPS), verdeeld worden over de deelnemer en ex-partner. Voor deelnemers met een persoonlijke arbeidsovereenkomst geldt dat het beschikbare premie-saldo ook verdeeld wordt over de deelnemer en ex-partner.

De ex-partner komt in beginsel in aanmerking voor de helft van dat bedrag. Men kan ook een ander percentage dan 50% of een andere opbouwduur kiezen. Ook kan de verevening van het ouderdomspensioen helemaal uitgesloten worden.

Pensioenbetalingen

Op het moment dat uw ouderdomspensioen ingaat, wordt ook het deel uitgekeerd dat uw ex-partner krijgt. Eventuele verlaging of verhoging wegens pensioengang vóór of na de pensioengerechtigde leeftijd geldt ook voor het gedeelte waar uw ex-partner recht op heeft. Pensioenverevening betekent overigens niet dat de ex-partner een eigen recht krijgt op ouderdomspensioen. De ex-partner komt alleen in aanmerking voor uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen van de deelnemer. Voor een besluit om eerder of later uit te treden is dan ook geen toestemming van de ex-partner nodig. De uitbetaling gaat in op het moment dat u met pensioen gaat en stopt zodra u overlijdt. Als u komt te overlijden voor de pensioendatum, wordt er geen ouderdomspensioen uitgekeerd en valt er dus ook niets te verevenen. Als u komt te overlijden ontvangt uw ex-partner wel een bijzonder partnerpensioen. Als uw ex-partner overlijdt dan komt het hele pensioen weer ten gunste van uzelf.

Hieronder wordt een voorbeeld uitgewerkt van de pensioenverevening volgens de standaardregeling, waarover ongehuwd samenwonende partners dus afspraken kunnen maken.

Veronderstel:

Uw samenleving eindigt na 15 jaar op 45-jarige leeftijd. U bouwt pensioen op in het pensioenfonds vanaf uw 25^e.

- Het opgebouwde pensioen bij het begin van de samenleving was € 500 en het opgebouwde pensioen is € 3.500.
- Ouderdomspensioen opgebouwd tijdens de samenleving is € 3.500 - € 500 = € 3.000.
- Verevend ouderdomspensioen voor de ex-partner volgens standaardverdeling 50%: € 1.500.

'Pensioenverevening betekent overigens niet dat de ex-partner een eigen recht krijgt op ouderdomspensioen'

Bijzonder partnerpensioen

De wettelijke regeling voor de verdeling van het partnerpensioen geldt alleen bij het einde van een huwelijk/geregistreerd partnerschap. Ongehuwd samenwonenden kunnen bij het einde van hun samenleving echter afspraken maken die vergelijkbaar zijn met de regeling voor de verdeling van het partnerpensioen bij scheiding. De ex-partner komt in aanmerking voor het tot het einde van het ongehuwd samenwonen vastgestelde partnerpensioen, ook over de jaren vóór de samenlevingsperiode. Dit deel van het partnerpensioen voor de ex-partner wordt bijzonder partnerpensioen genoemd. Het bijzonder partnerpensioen wordt vastgesteld bij het einde van het ongehuwd samenwonen en in principe overeenkomstig de algemene prijsindex aangepast. Voorwaarde daarvoor is wel dat de middelen van het fonds de aanpassingen toelaten. Bovendien in sprake van een indexatieambitie van 70%. Het bijzonder partnerpensioen wordt in mindering gebracht op het partnerpensioen voor een eventuele volgende partner. Als de ex-partner komt te overlijden nog voordat het (bijzonder) partnerpensioen is ingegaan, komt de korting op het partnerpensioen voor de volgende partner te vervallen. Is er sprake van een IPS-saldo, dan wordt dit saldo bij het einde van het ongehuwd samenwonen betrokken bij de vaststelling van het bijzonder partnerpensioen.

Conversie

De aanspraak van de ex-partner op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen van de deelnemer en de aanspraak op bijzonder partnerpensioen, kunnen omgezet worden in een eigen recht op ouderdomspensioen voor de ex-partner. Dat pensioen gaat dan dus in als de ex-partner zelf 68 jaar wordt (of eerder indien gewenst) en wordt uitgekeerd zolang hij of zij leeft. Ook hierover kunnen ongehuwd samenwonenden afspraken maken. Als het ouderdomspensioen en het bijzonder partnerpensioen zijn omgezet, ontvangt de ex-partner bij overlijden van de deelnemer dus geen bijzonder partnerpensioen meer. Komt de ex-partner eerder te overlijden dan de deelnemer, dan vervallen de aanspraken aan het fonds. De deelnemer kan hier dan geen aanspraak meer op maken en de korting op het partnerpensioen voor een volgende partner blijft van kracht. Neemt u dus voordat u definitieve afspraken maakt contact op met het pensioenfonds in verband met de toestemming van het fonds. Ook kunnen wij de nodige berekeningen voor u maken.

Samenlevingen die voor 1 mei 1995 zijn geregistreerd

De regeling die hiervoor beschreven is, geldt vanaf 1 mei 1995. Daarvoor gold een afwijkende regeling. De oude regeling is nog van belang voor zover die betrekking heeft op het recht op bijzonder partnerpensioen bij het einde van een ongehuwde samenleving.

Vóór 1 mei 1995 stelde het pensioenfonds ongehuwd samenwonenden in de gelegenheid de samenleving direct bij het begin ervan of bij het begin van de deelneming in het pensioenfonds te laten registreren. Men hoefde daarmee dus niet zoals nu te wachten tot pensionering of tot eerder overlijden. Consequentie van die registratie onder de toen geldende regeling was dat bij het einde van de samenleving automatisch recht op bijzonder partnerpensioen voor de ex-partner ontstond. Het pensioen voor een eventuele volgende partner werd verminderd met het bijzonder partnerpensioen voor de ex-partner. Als men bij het einde van een 'geregistreerde' samenleving wilde voorkomen dat recht op bijzonder partnerpensioen ontstond, moest in een notariële akte vastliggen dat afstand gedaan werd van het recht op bijzonder partnerpensioen. De situatie in de oude regeling was dus precies omgekeerd aan de nieuwe regeling.

Deze oude regel geldt nog steeds als uw samenleving vóór 1 mei 1995 bij ons is geregistreerd. Als u dus wilt voorkomen dat bij het einde van uw geregistreerde samenleving recht op bijzonder partnerpensioen voor uw ex-partner ontstaat, moet u één van de volgende twee maatregelen treffen:

- in een notariële akte laten vastleggen dat bij het einde van uw ongehuwde samenleving geen recht op bijzonder partnerpensioen ten behoeve van uw partner ontstaat. Uw partner moet daarin verklaren dat hij of zij afstand doet van het recht op bijzonder partnerpensioen bij het einde van de samenleving;
- het fonds schriftelijk verzoeken de registratie ongedaan te maken. Dat heeft geen invloed op het recht van uw partner op partnerpensioen bij uw overlijden tijdens de samenleving. Daarvoor is het immers voldoende dat bij het overlijden zelf de notariële akte en het bewijs van inschrijving in het bevolkingsregister worden overlegd.

Colofon

Uitgegeven door
Stichting Pensioenfonds PostNL

Correspondentieadres
Postbus 501
9700 AM Groningen

Bezoekadres
Europaweg 27, Groningen

Telefoon (050) 582 79 33
Internet www.pensioenpostnl.nl
E-mailadres deelnemer@pensioenpostnl.nl

Januari 2022

Pensioen
Stichting Pensioenfonds PostNL

Meer weten? www.pensioenpostnl.nl

Disclaimer

De in deze brochure verstrekte informatie is van algemene aard, uitsluitend indicatief en aan wijzigingen onderhevig. De vermelde gegevens zijn uitsluitend bedoeld om deelnemers algemene informatie te verstrekken. De gegeven informatie wordt verondersteld betrouwbaar te zijn, echter het gebruik van de informatie geschiedt geheel voor risico van de gebruiker. Het pensioenfonds aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden of onvolkomenheden in de informatie, of voor schade ontstaan in verband met het gebruiken, het afgaan op of verspreiden van de informatie. Rechten kunnen uitsluitend worden ontleend aan het voor de deelnemer geldende pensioenreglement.